

Et mer sosialt rettferdig budsjett

Handlings og økonomiplan 2019-2022

Stavanger kommune

Frilek

Bompengesubsidier og folkeavstemming

Flerbrukshaller

Vedlikehold av kommunale boliger

Redusere Eiendomsskatt

Småbarnsfamilier

Helsesøstre og miljøarbeidere i skolen

Klatrepark

En av hovedutfordringene for Stavanger kommune i årene som kommer er å gjøre oss til en mer attraktiv kommune å bli boende i, og ikke minst attraktiv å flytte til. Dette er en spesielt stor utfordring i forhold til barnefamilier i etableringsfasen eller nyutdannede generelt.

Gjennom vårt alternative forslag til HØP prøver vi å stimulere til at vår attraktivitet blir større, spesielt for disse gruppene.

Eldrebølgen er i ferd med å treffe oss hardt og vi trenger flere innbyggere som kan bidra til vekst, arbeidskraft og arbeidsplasser i kommunen. Dette vil forhåpentligvis bidra til en bedre kommuneøkonomi.

For å bidra til å stimulere denne attraktiviteten, så satser vi i FNB spesielt på barnefamilier og andre i etableringsfasen i vårt alternativ til HØP. Vi legger bedre til rette for at barn og unge skal få en innholdsrik hverdag med gode tilbud i alle bydelene.

Vi gjør det billigere å ha barn i barnehagen, vi satser på flere uteområder som bidrar til fysisk mestring og motorisk læring og vi satser på bedre helse og bedre miljø i skolen.

Telemarksforskning viste til Stavangers lave bostedsattraktivitet i en delrapport som ble presentert i slutten av september.

I rapporten kan vi blant annet lese dette.

«Flere av kommunene i Stavangeregionen har hatt svært høy boligbygging, det vil si et stort antall fullførte nye boliger i forhold til folketallet. Rennesøy, Gjesdal, Time og Sola hører til blant de ti kommunene i landet med høyest boligbygging i forhold til folketallet de ti siste årene. Kommuner som Hå, Finnøy, Strand, Sandnes og Klepp har også hatt svært høy boligbygging.

Boligbyggingen i Stavanger har vært lavere enn i de fleste andre kommunene i Rogaland den siste tiårsperioden.

Potensialet for innflytting til Stavanger har vært stort, men potensialet har ikke kunnet la seg realisere fordi det ikke har blitt bygget tilstrekkelig mange boliger.

Det virker derfor åpenbart at den svake bostedsattraktiviteten i Stavanger har sin årsak i at boligbyggingen har vært for lav til å dekke etterspørselen. De høye boligprisene i Stavanger bekrefter dette».

Det rekkes altså ikke bare å stimulere attraktiviteten ved å legge forholdene til rette for barnefamilier når det gjelder oppvekstvilkår, kulturtilbud, fritidsaktiviteter, arbeidsplasser og rimelige kommunale tjenester.

Det aller viktigste er kanskje å legge til rette for at det blir bygget flere boliger som folk har råd til å kjøpe, både nåværende innbyggere og mulige innflyttere.

Vi i FNB bidrar med å legge til rette for mer boligbygging, spesielt langs bybåndet/kollektivaksen, gjennom en forholdsvis liberal og forutsigbar politikk i reguleringsaker. Det er viktig at utbyggere har forutsigbarhet å kunne forholde seg til i regulerings og byggesaker. Det bidrar til at prosjekter kan bli realisert raskere, prosjektene blir rimeligere og dermed kan sluttproduktet, selve boligen til kjøper også bli rimeligere.

I Stavanger har vi i en «etablererordning» for boliger som er ekskluderende for svært mange. Kravene for å bli med i denne ordningen gjør det vanskelig å tiltrekke seg folk fra andre kommuner og kriteriene er ikke helt i samsvar med den utviklingen vi har hatt i boligmarkedet i kommunen de siste fem årene med nedadgående priser.

Tildelingskriteriene for etablererordningen er følgende:

1. Du/dere skal ikke tidligere ha eid bolig eller fast eiendom.
2. Du må ha minimum 5 års botid i Stavanger kommune, eller ha arbeidet/studert i Stavanger kommune i minimum 5 år.
3. Du/dere må ha økonomi til å kunne betjene den lånebelastningen det blir å ha boliglån.
4. Det fastsettes en øvre brutto inntektsgrense og formuesgrense i forbindelse med hvert utlyste etablererboligfelt.

Vi i FNB ønsker derfor at rådmannen kommer med en sak der vi går igjennom denne ordningen i sin helhet og at vi spesielt ser på om det er mulig og ønskelig å lette forholdsvis mye på tildelingskriteriene.

Vi kommer derfor til å fremme følgende tilleggsforslag utenom vårt alternative forslag til HØP.

Tilleggsforslag:

«Stavanger kommune har behov for å gjøre seg mer attraktiv for potensielle innflyttere og nåværende innbyggere i etableringsfasen. Etablererordningen Stavanger kommune har i dag er på mange måter ekskluderende for veldig mange med de kriteriene for tildeling som ligger inne.

Rådmannen bes utarbeide en sak om nye kriterier for etablererordningen, som tar hensyn til og legger vekt på at Stavanger kommune ønsker å tiltrekke seg nye innbyggere, samt beholde de vi har i dag som er i etableringsfasen.

Kravet om botid og tidligere eie av bolig er to av tiltakene som er mest ekskluderende og disse bør nøye vurderes opp mot ønsket om å bli mer attraktive for de i etableringsfasen.»

Våre prioriteringer:

- Bompengestøtte til de med vanskelig økonomi.
- Folkeavstemning mot bompenger sammen med valget i 2019.
- Reduksjon i eiendomsskatten og økning i bunnfradrag.
- Flerbrukshaller
- Aktivitetspark/lekeplasser
- Bysykler i bydelene
- Småbarnsfamilier
- Barnehage
- Skole
- Helsesøstre og miljøarbeidere i skolen
- Innsats for å få ned sykefraværet.
- Vedlikehold og oppgradering av kommunale boliger

På investeringssiden ønsker vi å utsette renoveringen av Rådhuset og heller satse på renovering av kommunale boliger. Vi ønsker å bygge et nytt sykehjem og styrke Blidensol sykehjem, mens vi utsetter bygging av en demenslandsby.

Vi ønsker å bygge flerbrukshaller fremfor gymsaler, og vi satser på uteområder og friområder for lek og aktiviteter til barn og unge.

Handlings- og økonomiplan 2019-2022

INVESTERINGER

FNB

STAVANGER KOMMUNE

Beløp i hele tusen kroner					
1. Oppsummering	2019	2020	2021	2022	2019-2022
Rådmannens forslag til investeringsbudsjett	1 140 370	1 118 350	1 302 350	1 084 450	4 645 520
Partiets endringer- totale endringer	-26 000	30 000	-11 000	7 000	-
Nytt forslag til investeringsbudsjett justert for partiets endringer	1 114 370	1 148 350	1 291 350	1 091 450	4 645 520
Låneopptak iht rådmannens forslag	645 303	577 436	851 246	641 248	2 715 234
Låneopptak iht. partiet endringer	28 749	72 837	21 494	31 567	154 647
Nytt nivå på låneopptak justert for partiet endringer	674 052	650 273	872 740	672 816	2 869 881
Overføring fra drift iht rådmannens forslag	224 158	232 330	223 170	242 666	922 324
Overføring fra drift iht. partiets endringer	-54 749	-42 837	-32 494	-24 567	-154 647
Nytt nivå på overføring fra drift justert for partiets endringer	169 409	189 493	190 676	218 099	767 677
Udekket iht. rådmannens forslag	-	-	-	-	-
Udekket iht. partiets forslag	-	-	-	-	-

Diverse bygg og felles investeringer:

1. Vi utsetter rehabiliteringen av Rådhuset med to år. Dette gir oss en innsparing på 180 millioner samlet for perioden.

15. Vi ønsker ikke å bidra til kapitalforhøyelse i Stavanger Forum AS, vi ønsker å selge Stavanger Forum, men har ikke budsjettet med et salg i årets HØP, dette gir en innsparing på 2,5 millioner i 2019.

FNB. Boligmassen til Stavanger Boligbygg KF har et enormt oppgraderingsbehov og vedlikeholdsbehov, vi setter av 40 millioner ekstra til dette formålet i 2019, til sammen 100 millioner ekstra i den kommende fireårsperioden.

2. HØP 2019-2022- Investeringstabell					
Diverse bygg og felles investeringer					
Rådmannens forslag- sum diverse bygg, anlegg og felles investeringer	217 720	195 200	221 500	189 500	823 920
1 Stavanger Rådhus, Rehabilitering utsettes 2 år	-10 000	-20 000	-70 000	-80 000	-180 000
15 Kapitalforhøyelse i Stavanger Forum AS	-2 500	-	-	-	-2 500
FNB Renovering av kommunale boliger	40 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Sum partiets endringer- diverse bygg og anlegg	27 500	-	-50 000	-60 000	-82 500
Nytt forslag til budsjett justert for partiets endringer- diverse bygg og anlegg	245 220	195 200	171 500	129 500	741 420

Skole:

30. Storhaug skole ferdigstilles i 2022, et år før rådmannens forslag.

Skole					
Rådmannens forslag- sum skole	204 600	296 000	443 400	389 000	1 333 000
30 Storhaug Skole, ferdigstilling ett år før			20 000	25 000	45 000
Sum partiets endringer- skole	-	-	20 000	25 000	45 000
Nytt forslag til budsjett justert for partiets endringer- skole	204 600	296 000	463 400	414 000	1 378 000

Barnehage:

FNB. Vi setter av 15 millioner årlig til å utbedre uteområdene i de kommunale barnehagene, samlet 60 millioner i perioden. Vi ønsker å legge til rette for bedre og mer aktiviserende uteområder som bidrar til motorisk utvikling. Uteområder som legger til rette for motorisk utvikling hos barn og unge er en viktig sak for oss i FNB. «Stavangerprosjektet – Det lærende barnet» viser at barn med god motorikk ofte har bedre forutsetninger for å bli gode i for eksempel matte. En tidlig innsats på dette området er derfor viktig.

Barnehage					
Rådmannens forslag- sum barnehage	130 500	123 800	136 000	53 000	443 300
FNB Forbedring av uteområde i barnehager	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Sum partiets endringer- barnehage	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Nytt forslag til budsjett justert for partiets endringer- barnehage	145 500	138 800	151 000	68 000	503 300

Helse og velferd:

56. Vi fjerner satsingen på demenslandsby på Ramsvigtunet.

FNB. Vi oppgraderer på Blidensol og styrker demensavdelingen der, vi setter av 60 millioner i perioden til dette formålet. Prosjektet ferdigstilles i 2021.

FNB. Vi starter jobben med å bygge nytt sykehjem, lokasjon ikke bestemt. Vi setter av 160 millioner til dette denne perioden, ferdigstilles ikke før i 2023.

Helse og velferd (eks. bolig bygg KF)					
Rådmannens forslag- sum levekår	152 500	108 500	114 500	129 500	505 000
FNB Nytt sykehjem (se tall Lervig sykehjem)		20 000	40 000	100 000	160 000
56 Demenslandsby	-70 000	-40 000	-80 000	-100 000	-290 000
FNB Oppgraderer Blidensol - styrke demensavdelingen		20 000	40 000		60 000
					-
Sum partiets endringer- levekår	-70 000	-	-	-	-70 000
Nytt forslag til budsjett justert for partiets endringer- levekår	82 500	108 500	114 500	129 500	435 000

Idrett:

FNB. Vi reverserer rådmannens endring når det gjelder å bygge gymsaler i stedet for flerbrukshaller. FNB mener at flerbrukshaller er viktig for å øke tilbudet for tid i hall i de ulike bydelene og legger derfor inn 81 millioner til bygging av flerbrukshaller.

Idrett					
Rådmannens forslag- sum idrettsbygg	84 700	12 000	1 500	5 000	103 200
FNB Bygging av flerbrukshaller, kontra "gymsaler"		27 000	27 000	27 000	81 000
					-
Sum partiets endringer- idrettsbygg	-	27 000	27 000	27 000	81 000
Nytt forslag til budsjett justert for partiets endringer- idrettsbygg	84 700	39 000	28 500	32 000	184 200

Park og vei:

94. Vi tar ut 5 millioner årlig fra sykkelstrategien. FNB ønsker å øremerke disse midlene til et eget «sykkelprosjekt» som vi tror vil ha en stor effekt for å begrense bilbruken til korte turer i sentrumsnære områder.

97. Vi fjerner 3 millioner avsatt til tiltak sentrum, prosjektene på Arneageren og Tivolifjellet legges på is inntil videre før sentrumsplanen er ferdig behandlet. Tivolifjellet er blant annet en ideell plassering for gamle Kannik prestegård som sannsynligvis vil måtte flyttes.

100. For FNB er den private eiendomsretten sentral, vi ønsker derfor å halvere midlene til Prosjekt friområde.

FNB. Vi legger inn 5 millioner årlig i perioden til et prosjekt for å få bysykler ut i de ulike bydelene. De sentrumsnære bydelene prioriteres i først omgang. Et langsiktig mål er at uansett hvor en befinner seg i de sentrumsnære bydelene så skal en ikke være lege enn 400 meter fra et bysykkelstativ.

FNB. Vi ønsker å legge til rette for en familiepark i Mosvannsparken. Prosjektet kan videreutvikles, men i første omgang vil vi legge til rette for «ekte leik» som aktiverer barn og unge, faste grillinstallasjoner og benker, bord etc.

FNB. Vi ønsker å legge til rette for en kommunal klatrepark i Stavanger, lokasjon er ikke bestemt. Fysisk aktivitet som bidrar til god motorisk læring og utvikling hos barn og unge er viktig. Slike klatreparker er veldig populære og kan bidra til å gjøre Stavanger en mer attraktiv plass å bo for småbarnsfamilier og det kan bidra til flere besøkende til kommunen.

FNB. Vi ønsker å oppgradere kommunale lekeplasser, vi setter av 5 millioner årlig til dette, samlet 20 millioner i denne perioden.

Park og vei					
Rådmannens forslag- sum park og vei	155 450	145 950	149 950	140 950	592 300
94 Sykkelstrategi	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-20 000
FNB Bydelssykler	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
97 Sentrum	-3 000				-3 000
100 Prosjekt friområde	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-20 000
FNB Mosvannet - tilrettelegging for lek, uteaktiviter	2 500				2 500
FNB Klatrepark	4 000				4 000
FNB Oppgraderinger av lekeplasser	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Sum partiets endringer- park og vei	3 500	-	-	-	3 500
Nytt forslag til budsjett justert for partiets endringer- park og vei	158 950	145 950	149 950	140 950	595 800

Kirkelig fellestråd:

114. Vi ønsker ikke å bruke 37 millioner til å bygge ny kirkesal i tilknytning til Hafrsfjordsenteret, dette fjernes helt.

Kirkelig fellestråd					
Rådmannens forslag- sum kirkelig fellestråd	49 500	91 000	89 000	33 000	262 500
114 Ny kirkesal i tilknytning Hafrsfjordsenteret	-2 000	-12 000	-23 000		-37 000
Sum partiets endringer- kirkelig fellestråd	-2 000	-12 000	-23 000	-	-37 000
Nytt forslag til budsjett justert for partiets endringer- kirkelig fellestråd	47 500	79 000	66 000	33 000	225 500

Totale brutto investeringer					
Rådmannens forslag- totale brutto investeringer	1 140 370	1 118 350	1 302 350	1 084 450	4 645 520
Partiets endringer- totale endringer ift. Rådmannens forslag	-26 000	30 000	-11 000	7 000	-
Nytt forslag til budsjett justert for partiets endringer totalt	1 114 370	1 148 350	1 291 350	1 091 450	4 645 520

Finansiering					
Rådmannens forslag låneopptak	645 303	577 436	851 246	641 248	2 715 234
Rådmannens forslag egenfinansiering	495 067	540 914	451 104	443 202	1 930 286
Partiets endringer i egenfinansiering føres under:					
Overføringer fra drift til investering (beregnes i driftsbudsjettet)	-54 749	-42 837	-32 494	-24 567	-154 647
Salgsinntekter					-
Andre tilskudd					-
Partiets endring i låneopptak (beregnes automatisk)	28 749	72 837	21 494	31 567	154 647
Udekket iht. partiets endringer	-	-	-	-	-

Drift

FNB legger opp til en satsing på familier, barn og unge. Vi gir økonomiske lettelser til familiene ved å redusere egenbetalinger i barnehage, samtidig som vi endrer på søskenmoderasjon i barnehagen. Vi reduserer egenbetalinger i skolefritidsordningen og legger inn penger til skolefritidsavlastning for barn med særskilte behov. Vi styrker helsetilbudet i skolen ved å ansette flere miljøarbeidere og helsesøstre, samt øke fokus mot mobbing.

For å hjelpe ytterligere på innbyggeres økonomi legger vi inn en økning i bunnfradraget i eiendomsskatten fra 400.000 til 500.000, samt fjerner den foreslåtte økningen på 3% som rådmannen hadde lagt inn.

Vi legger også inn 10 millioner årlig til subsidier av bompenger til de som får det økonomisk vanskelig som en følge av bomringene. Vi ønsker også å få gjennomført en folkeavstemming om bompenger sammen med valget i 2019, slik at folket får sagt sin mening i en så viktig sak.

FNB ønsker også å sette inn ressurser for å jobbe spesifikt med å få ned det høye sykefraværet, noe som vi igjen regner med vil gi en besparelse for kommunen.

Handlings- og økonomiplan 2019-2022

DRIFT

FNB

STAVANGER KOMMUNE

Beløp i hele tusen kroner

	2019	2020	2021	2022
1. Oppsummering				
Brutto budsjettramme iht. rådmannens forslag	11 238 223	11 359 321	11 448 623	11 497 914
Netto driftsresultat iht. rådmannens forslag	2,0 %	2,1 %	2,0 %	2,2 %
Brutto budsjettramme iht. partiets forslag	11 231 825	11 357 273	11 448 228	11 499 601
Netto driftsresultat iht. partiets forslag (omtrentlig)	1,4 %	1,6 %	1,7 %	1,9 %
Sum driftsbalanse (skal være null)	-	-	-	-

Barnehage:

45. Vi viderefører prosjektet «utvidet bemanning» som de har hatt i Sandvikveien barnehage med veldig gode resultater. Vi utvider prosjektet i 2020 og bevilger samlet 10,9 millioner til dette prosjektet i perioden.

51. Vi reverserer rådmannens økning i foreldrebetaling for barnehagene, dette utgjør 5 millioner i året, altså 20 millioner for hele perioden.

FNB. Vi innfører større søskenmoderasjon i barnehagene enn en har i dag. Vi innfører 50% moderasjon for barn nummer to og gratis barnehage for barn nummer tre og videre. Ordningen Stavanger har i dag er 30% for barn nummer to og 50 % fra barn nummer 3 og videre. Vi legger inn 6,5 millioner årlig til dette tiltaket, altså 26 millioner i perioden.

FNB. Vi ønsker å gjøre hverdagen mer fleksibel for småbarnsforeldre som har behov for det, vi innfører derfor utvidet åpningstid i barnehagene i 1-2 kommunale barnehager pr bydel. Vi setter av 5 millioner årlig til dette tiltaket, altså 20 millioner for perioden.

2. HØP 2019-2022- driftsrammetabell

Barnehage

Sum brutto endringer iht. rådmannens forslag	54 601	37 450	24 450	12 450
Brutto budsjettramme iht. rådmannens forslag	1 534 163	1 517 012	1 504 012	1 492 012
Legg inn dine endringer under:				
45 Pilotprosjekt "Utvidet bemanning", viderføres	1 300	3 200	3 200	3 200
51 Foreldrebetaling for barns opphold i barnehage, reverseres	5 000	5 000	5 000	5 000
FNB Utvidet åpningstid barnehage	5 000	5 000	5 000	5 000
FNB Søskenmoderasjon i barnehage	6 500	6 500	6 500	6 500
Sum endring iht. partiets forslag	17 800	19 700	19 700	19 700
Ny budsjettramme iht. partiets forslag	1 551 963	1 536 712	1 523 712	1 511 712

Skole:

71. Vi reverserer rådmannens økning i foreldrebetaling for SFO. 3,3 millioner i 2019 og 5,1 millioner resten av perioden, samlet utgjør dette 18,6 millioner.

FNB. Vi innfører gratis skolefritidsavlastning (SFA) for elever med spesielle behov på trinn 5-10. Årlig utgjør dette 2,3 millioner og samlet for perioden 9, 2 millioner.

FNB. Vi øker antall helsesøstre i skolen, vi setter av 6 millioner til dette årlig, samlet utgjør dette 24 millioner for perioden.

FNB. Vi øker antall miljøarbeidere i skolen, vi setter av 3 millioner til dette årlig, samlet utgjør dette 12 millioner for perioden.

FNB. Vi øker stillingen til mobbeombudet fra 50%, til en 90% stilling som ønsket. Dette utgjør 400.000 kr i året, samlet økning for perioden blir 1,6 millioner.

Skole				
<i>Sum brutto endringer iht. rådmannens forslag</i>	34 600	42 300	40 100	36 600
<i>Brutto budsjettramme iht. rådmannens forslag</i>	1 648 379	1 656 079	1 653 879	1 650 379
Legg inn dine endringer under:				
71 Foreldrebetaling skolefritidsordning, prisjustering reverseres	3 300	5 100	5 100	5 100
FNB Skolefritidsavlastning (SFA)	1 200	1 200	1 200	1 200
FNB Skolehelsetjenesten, økt antall helsesøstre	6 000	6 000	6 000	6 000
FNB Miljøarbeidere i skolen	3 000	3 000	3 000	3 000
FNB Mobbeombud. Vi øker stillingen til mobbeombudet til 90 %	400	400	400	400
Sum endring iht. partiets forslag	13 900	15 700	15 700	15 700
Ny budsjettramme iht. partiets forslag	1 662 279	1 671 779	1 669 579	1 666 079

Barn og unge:

FNB. Når den nye bymiljøpakken har trådt i kraft er det viktig å få gode tilbud i de ulike bydelene. Vi setter derfor av 2 millioner årlig, altså 8 millioner i perioden, som skal gå til fritidstilbud for barn og unge i de ulike bydelene.

Barn og unge				
<i>Sum brutto endringer iht. rådmannens forslag</i>	-3 880	-4 010	-10 810	-12 110
<i>Brutto budsjettramme iht. rådmannens forslag</i>	508 804	508 674	501 874	500 574
Legg inn dine endringer under:				
FNB Fritidstilbud i bydelene	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum endring iht. partiets forslag	2 000	2 000	2 000	2 000
Ny budsjettramme iht. partiets forslag	510 804	510 674	503 874	502 574

Helse og velferd:

113. Vi reverserer rådmannens økning i egenandeler for kommunal fysioterapi for blant annet uføre og folk med kroniske lidelser.

FNB. Vi setter av 10 millioner årlig, altså 40m millioner i perioden til bompengesubsidier til lavlønte, småbarnsfamilier, økonomisk vanskeligstilte etc. som kommer i en nærmest umulig økonomisk situasjon på grunn av Bymiljøpakke Nord-Jæren.

Helse og velferd				
<i>Sum brutto endringer iht. rådmannens forslag</i>	<i>100 119</i>	<i>111 540</i>	<i>117 590</i>	<i>130 190</i>
<i>Brutto budsjettramme iht. rådmannens forslag</i>	<i>3 661 566</i>	<i>3 672 987</i>	<i>3 679 037</i>	<i>3 691 637</i>
Legg inn dine endringer under:				
113 Fysioterapi, reversering av egenandelsøkning	500	500	500	500
FNB Bompengesubsidier	10 000	10 000	10 000	10 000
Sum endring iht. partiets forslag	10 500	10 500	10 500	10 500
Ny budsjettramme iht. partiets forslag	3 672 066	3 683 487	3 689 537	3 702 137

By og samfunnsplanlegging:

FNB. Vi setter av midler til å få avholdt en innbyggerundersøkelse som ser på hvordan befolkningen i Stavanger har endret sine vaner etter innføringen av Bymiljøpakke Nord-Jæren. Hvordan dette påvirker deres handlemønstre, sosiale liv, fritid etc. Undersøkelsen skal spesielt ha fokus på om folk må velge bort fritidsaktiviteter og sosiale aktiviteter på grunn av den økonomiske belastningen bymiljøpakken gir.

FNB. Vi setter av midler til å avholde en folkeavstemning om Bymiljøpakke Nord-Jæren, i forbindelse med kommune og fylkestingsvalget i 2019.

By- og samfunnsplanlegging				
<i>Sum brutto endringer iht. rådmannens forslag</i>	<i>2 040</i>	<i>-150</i>	<i>200</i>	<i>-</i>
<i>Brutto budsjettramme iht. rådmannens forslag</i>	<i>103 349</i>	<i>103 199</i>	<i>103 399</i>	<i>103 399</i>
Legg inn dine endringer under:				
FNB Innbyggerundersøkelse om bypakke Nord-Jæren	250			
FNB Folkeavstemning om bompenger i Stavanger sammen med valget	500			
Sum endring iht. partiets forslag	750	-	-	-
Ny budsjettramme iht. partiets forslag	104 099	103 199	103 399	103 399

Bymiljø og utbygging:

186. Vi tar ut leieavtale om å leie bane tid på SR Bank Arena.

FNB. Vi legger inn et gebyr på gamle vedovner som ikke er rentbrennende på kr 1000 pr husstand som har slike i bruk. Ordningen med pant på gamle ovner har da vart i to år og alle har hatt mulighet til å benytte seg av denne om de absolutt må bruke fyring som oppvarming.

Bymiljø og utbygging				
<i>Sum brutto endringer iht. rådmannens forslag</i>	99 440	140 880	165 380	186 350
<i>Brutto budsjettramme iht. rådmannens forslag</i>	1 530 834	1 572 274	1 596 774	1 617 744
Legg inn dine endringer under:				
186 SR-Bank Arena	-2 040	-2 040	-2 040	-2 040
Gebyr for gamle vedovner		-4 000	-4 000	-4 000
Sum endring iht. partiets forslag	-2 040	-6 040	-6 040	-6 040
Ny budsjettramme iht. partiets forslag	1 528 794	1 566 234	1 590 734	1 611 704

Innbygger og samfunnskontakt:

FNB. Bymiljøpakken kan bidra til å isolere folk i bydelene fra kulturtilbud i sentrum, vi bevilger derfor 2 millioner årlig til å styrke kulturtilbudet i bydelene på samme måte som vi styrker fritidstilbudet for barn og unge. 8 millioner blir bevilget i løpet av perioden.

Innbygger- og samfunnskontakt				
<i>Sum brutto endringer iht. rådmannens forslag</i>	12 070	11 330	11 330	11 330
<i>Brutto budsjettramme iht. rådmannens forslag</i>	234 123	233 383	233 383	233 383
Legg inn dine endringer under:				
FNB Kulturtilbud ut i bydelene	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum endring iht. partiets forslag	2 000	2 000	2 000	2 000
Ny budsjettramme iht. partiets forslag	236 123	235 383	235 383	235 383

Stab og støttefunksjoner:

FNB. Kommunalstyret for finans legges ned fra 2020, dette gir en innsparing på 600.000 kr årlig, 1,8 millioner samlet for perioden.

FNB. Stavanger kommune har et høyt sykefravær sammenlignet med for eksempel Sandnes. Å få ned sykefraværet er en prioritert oppgave for FNB og vi setter av 2 millioner i 2019 og 2020 til et prosjekt som skal bidra til at kommunens sykefravær går ned. Prosjektet skal kartlegge utfordringer, årsaker og tiltak for å få redusert sykefraværet i kommunen. Samlet for perioden setter vi av 4 millioner til dette prosjektet.

FNB. Hvor mye gevinst Stavanger kommune kan hente ut fra «Prosjekt sykefravær» er vanskelig å tallfeste med sikkerhet, vi legger oss derfor på et forsiktig anslag når vi antar at det gir en besparelse for kommunen på 5 millioner i 2019, 20 millioner i 2020, 30 millioner i 2021 og 40 millioner i 2022. Samlet gir det en besparelse på 95 millioner for hele perioden.

Stab og støttefunksjoner				
Sum brutto endringer iht. rådmannens forslag	8 910	8 182	8 182	8 182
Brutto budsjetttramme iht. rådmannens forslag	392 558	391 830	391 830	391 830
Legg inn dine endringer under:				
FNB Folkevalgte (Legge ned finans)		-600	-600	-600
FNB Prosjekt redusert sykefravær	2 000	2 000		
FNB Besparelse sykefravær	-5 000	-20 000	-30 000	-40 000
Sum endring iht. partiets forslag	-3 000	-18 600	-30 600	-40 600
Ny budsjetttramme iht. partiets forslag	389 558	373 230	361 230	351 230

Felles utgifter:

37. Stavanger melder seg ut av Greater Stavanger. Greater Stavanger har ikke levert i forhold til midlene som stilles til rådighet og Stavanger kommune kan få langt bedre utbytte av å gjøre denne jobben gjennom egen næringsavdeling.

Felles utgifter				
Sum endring iht. rådmannens forslag	111 627	191 063	271 615	304 136
Budsjetttramme iht. rådmannens forslag	1 624 447	1 703 883	1 784 435	1 816 956
Legg inn dine endringer under:				
37 Greater Stavanger legges ned	-7 960	-8 000	-8 000	-8 000
Sum endring iht. partiets forslag	-6 574	-2 212	-541	1 568
Ny budsjetttramme iht. partiets forslag	1 617 873	1 701 671	1 783 894	1 818 524

Felles inntekter:

FNB. Vi reverserer rådmannens kontorjustering på 3%, dette gir reduserte inntekter på 8,235 millioner årlig, en samlet reduksjon på 32,94 millioner for perioden samlet.

FNB. Vi øker bunnfradraget for eiendomsskatt fra 400.000 kr til 500.000 kr for godkjente boenheter, dette gir reduserte inntekter på 11 millioner årlig, samlet gir dette 44 millioner i reduserte inntekter for perioden.

Felles inntekter				
Legg inn dine endringer under:				
Eiendomsskatt fjerne kontorjustering på 3 %	8 235	8 625	8 625	8 625
Eiendomsskatt, økt bunnfradrag fra 400.000 til 500.000 for godkjente boenheter	11 000	11 000	11 000	11 000
Legg inn dine endringer i disposisjonsfond under:				
Disposisjonsfond				
Endring i overføring fra drift til investering (klikk på knappen under)	-54 749	-42 837	-32 494	-24 567
 Endre egenfinansiering				
Sum endringer i felles inntekter og utgifter iht. partiets forslag	-41 910	-25 260	-13 260	-3 260
Endringer i låneopptak i investeringsbudsjettet samt endringer i overføringer fra drift har medført følgende endringer i renter og avdrag:				
Renter, endret låneopptak (beregnes av modellen)	604	2 566	3 503	4 532
Endring avdragsbetalinger (beregnes av modellen)	958	3 386	4 103	5 155
Brutto driftsramme iht. rådmannens forslag	11 238 223	11 359 321	11 448 623	11 497 914
Ny brutto driftsramme iht. partiets forslag	11 231 825	11 357 273	11 448 228	11 499 601
Sum driftsbalanse (skal være null)	-	-	-	-

Oppsummering av partiets budsjettforslag 2019-2022

STAVANGER KOMMUNE

FNB

Beløp i hele tusen kroner

Drift	2019	2020	2021	2022
Brutto driftsramme iht rådmannens forslag	11 238 223	11 359 321	11 448 623	11 497 914
Netto driftsresultat iht. rådmannens forslag	2,0 %	2,1 %	2,0 %	2,2 %
Brutto driftsramme iht. partiets forslag (omtrentlig)	11 231 825	11 357 273	11 448 228	11 499 601
Netto driftsresultat iht. partiets forslag (omtrentlig)	1,4 %	1,6 %	1,7 %	1,9 %
Sum driftsbalanse (skal være null)	-	-	-	-

Investeringer	2019	2020	2021	2022
Brutto investeringer iht. rådmannens forslag	1 140 370	1 118 350	1 302 350	1 084 450
Brutto investeringer iht. partiets forslag	1 114 370	1 148 350	1 291 350	1 091 450
Endring sammenlignet med rådmannens forslag	-26 000	30 000	-11 000	7 000
Udekket	-	-	-	-

Endringer i låneopptak medfører en økning i kommunens kapitalkostnader sammenlagt for neste 4 år på:

24 807

Låneopptak og finanskostnader	2019	2020	2021	2022
Låneopptak iht. rådmannens forslag	645 303	577 436	851 246	641 248
Låneopptak iht. partiets forslag	674 052	650 273	872 740	672 816
Endring sammenlignet med rådmannens forslag	28 749	72 837	21 494	31 567
Endring i kapitalkostnader som følge av endring i låneopptak	1 562	5 952	7 605	9 687

